

Колективи-побратими – Полтавський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. М. Гоголя та Коломийський академічний український драматичний театр ім. І. Озаркевича. ІХ Всеукраїнський театральний фестиваль “Коломийські представлення”, 2017 р.

Ольга КОВАЛЕНКО

ФЕСТИВАЛЬНО-ГАСТРОЛЬНИМИ СТЕЖКАМИ ПОЛТАВСЬКОГО ТЕАТРУ ІМ. М. ГОГОЛЯ

Життя кожного окремо взятого театру – це одна зі сторінок сучасного театального процесу України. Останнім часом традиція гастрольної діяльності, що була розповсюджена у минулому столітті, набуває нового сенсу для театального колективу.

Не став винятком і Полтавський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. М. Гоголя, що за попередній сезон має широкую географію фестивальных та гастрольних поїздок.

Колектив брав участь у престижних театральних фестивалях: “Мельпомена Таврії” (м. Херсон), “Слов’янські зустрічі” (м. Чернігів), “Тернопільські театральні вечори. Дебют” (м. Тернопіль), “Номо ludens” (м. Миколаїв), “Данапріс” (м. Запоріжжя), “Класика сьогодні” (м. Дніпродзержинськ) та багато інших. Також був започаткований і власний гоголівський фестиваль “В гостях у Гоголя”, що мав на меті популяризувати творчість Миколи Гоголя, збирати найкращі зразки його драматургії у театрі, який єдиний в Україні носить це ім’я. Нині актори театру також регулярно виїждять із концертами у зону АТО, вітають бійців Національної гвардії з новорічними святами, відвідують Чорнобиль і Слов’янськ.

– Головним у театрі завжди був і є актор, – часто повторює директор Олексій Андрієнко, заслу-

жений працівник культури України. – А одним із аспектів розвитку актора є можливість показувати своє мистецтво й отримувати професійну оцінку від компетентного журі фестивалів, перевіряти свою творчість на глядачах в інших містах, знову й знову завойовувати прихильність публіки. Вбачаю також своїм обов’язком, як адміністратора, створити такі умови, щоб акторам добре працювалося, щоб у них була можливість себе реалізувати і примножувати позитивний імідж Полтавського театру.

Лише за 2016-2017 роки у двадцяти містах глядачі побачили вистави Полтавського театру. З історичною драмою – першопрочитанням п’єси А. Крима про Івана Мазепу – “Остання любов Гетьмана” (режисер – С. Павлюк), гоголівці підкорювали публіку на Міжнародному фестивалі “Слов’янські театральні зустрічі” (березень 2016 р.) та на одному з наймасштабніших мистецьких форумів країни – фестивалі “Мельпомена Таврії” (травень 2016 р.).

– Для гоголівців було надзвичайно важливо виступати на одному сценічному майданчику з найуспішнішими театральними колективами країни та зарубіжжя, – констатував Олексій Миколайович. – “Мельпомена Таврії” – знаний театральний фестиваль, дає повний зріз сучасного театального

Колектив Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М. Гоголя на виїзді з виставою “Зона. 30 км людяности” та театралізованим концертом у Чорнобильській зоні.

Колектив Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М. Гоголя з наймолодшим глядачем – мешканцями Слов’янського району Донецької області. 6-11 червня 2016 р.

процесу, тому це завжди можливість приглянутись до тенденцій розвитку театру загалом. Зустріч Полтавського театру ім. М.Гоголя з херсонською публікою відбулася на четвертий день “Мельпомени Таврії” в атмосфері діалогу “театр – глядач”. Епічність постановки, складність долі історичної постаті, глибока, насичена символами та знаками режисура зацікавила глядача. Адже наша вистава – це своєрідний простір для пізнання глибин людської сутності. Молитися за спасіння власної душі й душі ближнього ніколи не пізно.

У 2016 році на фестивалі “Мельпомена Таврії” експертна рада відзначила гру провідної актриси нашого театру Наталії Сизової – “Жіноча роль другого плану” – за створений нею образ польської графині Ганни Дольської.

Колектив виїздив із Полтави майже повним творчим складом, тому на зворотному шляху актори зіграли вистави у Миколаєві та Кропивницькому. Для наймолодших презентували казку “Царівна Ква-Ква”, для дорослих – перлини репертуару – вистави “Ханума” (м. Миколаїв) та “Остання любов Гетьмана” (м. Кропивницький).

Успіх вистави “Остання любов Гетьмана” посприяв тому, що на 19-ий фестиваль “Мельпомена Таврії”, який проходив у травні 2017 р., показати на сцені Херсонського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М. Куліша було запрошено Полтавський театр з виставою “Опера жебраків” (Дж. Гей, режисер – С. Павлюк).

Для колективу стало вдалою практикою показувати вистави після виступу на фестивалі у найближчих містах. “Оперу жебраків” побачили ще у Миколаєві та Дніпрі.

Ще однією традицією фестивального руху для голівців стало відвідування фестивалю “Коломийські представлення” (м. Коломия) щороку у вересні, починаючи з 2012 року. На коломийській землі 2016 р., в одному з найстаріших театрів на західноукраїнських землях – Коломийському академічному драматичному театрі ім. І. Озаркевича – полтавці презентували виставу “Безталанна” (режисер – заслужений діяч мистецтв України Владислав Шевченко).

– Це було як любов з першого погляду. На фестивалі у Кіровограді (нині Кропивницький) актори нашого театру спілкувалися з коломийськими і потоваришували, а продовженням стали взаємні запрошення на фестивалі. Жодні театри на Україні не мають таких дружніх стосунків, Дмитро Чиборак запросив нас до Коломиї, ми озарківчан до нас на “В гостях у Гоголя”, – поділився спогадами Олексій Андрієнко. І як засвідчив Дмитро Чиборак, – “Коломийські представлення” тепер не можуть відбуватися без полтавського театру. Це унікальний фестиваль, адже на сцені озарківчан протягом восьми днів збираються визнані колективи не лише з України (Київ, Львів, Тернопіль, Вінниця, Запоріжжя, Закарпаття), а й сусідньої Польщі.

Людмила Томенчук, театрознавець, зазначала: “Вистава “Безталанна”, безумовно, цікавий твір, зрештою, як і акторський склад Полтавського театру і їхній режисер. Ця вистава надзвичайно видовишна й припадає до смаку сучасному глядачеві. Режисер добре розгорнув і подав тему відьомства Варки. Адже зазвичай в інших поставах це проходить, так би мовити, на узбіччі, і тоді глядачеві не зовсім зрозуміло, що ж там відбувається за сюжетом. Видно добру роботу балетмейстера (Світлана Мельник), вдало використано обрядовий момент”.

Відвідини “Коломийських представлень–2016” стали поштовхом для показу “Безталанної” протягом вересня у двох містах Західної України – Чернівцях та Івано-Франківську. Далі гастрольний шлях вистави проліг через Новоград-Волинський, Житомир, Білу Церкву. Завершенням туру стали покази у рідній Полтавській області, зокрема Лохвиці.

Цього року реалізовано проєкт Коломийського та Полтавського театрів, який мали змогу побачити глядачі 16 вересня 2017 року на IX Всеукраїнському театральному фестивалі “Коломийські представлення”. Це була вистава “В степу безкраїм за Уралом”, створена до Дня народження Тараса Шевченка, яка стала самостійною зірковою роботою народного артиста України Василя Голуба, провідного актора Полтавського театру ім. М. Гоголя.

Багатогранну композицію Василя Голуба, який виконав роль Тараса Шевченка, доповнили прекрасні роботи артистів Коломийського театру, що викону-

вали хорові партії пісень “Думи мої, думи”, “Реве та стогне Дніпр широкий”. Роль коханої Тараса виконала Ольга Якубів також актриса Коломийського театру ім. І. Озаркевича, яка своїм філігранним втіленням романтичного образу молодої закоханої дівчини так гармонійно доповнила композицію полтавців.

– Цікава ініціатива двох театрів, що виникла з творчої дружби, допомогла створити таку сильну, емоційну виставу, – зазначила театрознавець Алла Підлужна. – Актор не тільки прочитав текст Шевченка, він його прожив, зумів передати оте відчуття трагедії генія, який написав свої слова стільки десятиліть тому, а це ніби про наш час. І про ту ситуацію, яка, на жаль, не змінилась, і від того є ще страшнішою. Саме тому такі речі патріотичні по-справжньому. Вони абсолютно щирі.

– До речі, ще до поїздки в Коломию ця літературно-музична композиція, і як моновистава Василя Голуба, мала успіх на гастролях в Америці, – розповів директор театру Олексій Андрієнко. – Уперше мистецтво Полтавського театру побачили на цьому континенті. Відбувалися гастролі від 10 по 22 травня 2017 року на офіційне запрошення української діаспори у США та благодійного фонду “Лелеки” у містах Нью-Йорку й Чикаго. Для показу на гастролях не випадково обрали спектакль за творами Великого Кобзаря, адже приурочили візит українців Дню перепоховання поета. Ми відіграли чотири вистави для представників української діаспори та дали декілька концертів у форматі літературних читань з піснями, де у невимушеній атмосфері спілкування лунало слово Шевченка, українські мелодії.

Першими творчість Полтавського театру побачили учні та викладачі школи українознавства “Нова Хвилька” 13 травня у Брукліні (Нью-Йорк).

Чотирнадцятого травня голівці презентували своє мистецтво для представників діаспори в концертному залі Української католицької церкви Святого Юра у Мангеттені (Нью-Йорк), де відбувся концерт, присвячений Дню матері. Саме цього дня для всіх охочих почути рідну мову народний артист України Василь Голуб й зіграв свою моновиставу “В степу безкраїм за Уралом” на сцені Українського Народного Дому у м. Джерсі Сіті. Після вистави відбулося творче спілкування з представниками діаспори.

– Виставу нашого провідного актора побачили також у місті Чикаго на сцені театру “Гомін” та у Кафедральному соборі Святого Миколая. Відбулося творче спілкування з представниками театру “Гомін” (художній керівник Василь Митничук).

Відбулися у 2016–2017 роках й інші поїздки, які стали надзвичайно важливими для колективу, і для людей, яким полтавські митці дарували свою творчість.

– З ініціативи нашого колективу на чолі з головним режисером – Владиславом Шевченком – 19 та 20 червня гоголівці побували у Чорнобильській зоні з виставою “Зона. 30 км людяности” та театралізованим концертом для самопоселенців у зоні відчуження і тимчасового (обов’язкового) відселення, – акцентує Олексій Миколайович. – Вистава була здійснена до 30-х роковин Чорнобильської трагедії і тому стала цікавою для працівників атомної станції у Славутичі та Чорнобилі, де її безкоштовно для всіх охочих показували гоголівці. Відбулися також декілька імпровізованих концертів просто неба для самопоселенців поблизу міста Прип’ять.

Особливою подією для всього колективу виявилася гастрольна поїздка у Донецьку область, до міста Слов’янськ, звідки почалися військові дії в Україні 2014 року, та у Слов’янський район. Від 6 по 11 червня 2016 року театр перебував на звільнених територіях. Гоголівці відіграли вісім казок для наймолодших глядачів; вони прагнули сказати людям у цьому регіоні, що ми поруч, що мистецтво єднає, що ми готові продовжити боротьбу за власну культуру, за розвиток нашого краю засобами театру. Адже театр

Сцена з виставою “В степу безкраїм за Уралом” (до Дня народження Т. Шевченка). Спільний проєкт Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М. Гоголя та Коломийського академічного українського драматичного театру ім. І. Озаркевича. ІХ Всеукраїнський театральний фестиваль “Коломийські представлення”, 2017 р.

допомагає нам навіть у найтяжчі часи залишатися людяними.

– Цією поїздкою гоголівці долучилися до проєкту “Український Донбас”, – говорить директор театру Олексій Андрієнко. – Ми вже практикували мистецькі акції для наших військових у зоні АТО, святкували Новий рік з бійцями 2014 року. Для наших маленьких глядачів показали музичну дитячу казку “Царівна Ква-Ква” у семи селищах Слов’янського району – Черкаському, Олександрівці, Мирному, Райгородку, Сергіївці, Андріївці, Маяках. Граючи по декілька безкоштовних вистав на день, актори не відчували втоми. Було важливим повезти саме дитячу виставу, діти правдиві у своїх емоціях, відкриті до всього нового. Зазвичай на початку червня наш колектив грає казки для дітей пришкільних таборів міста й області. Цього року спланували роботу так, щоб, окрім казок на базах відпочинку, наші актори змогли зіграти вистави для дітей у Донецькій області.

Вистави (а їх було сім) колективу Полтавського театру подивилися понад тисячу глядачів. У кожному селищі акторів зустрічали оплесками, дякували їм за мистецтво. Ці люди пережили страшні події війни, та все ж щиро прагнуть піднести культурний рівень свого регіону, радувати своїх дітей, показати їм щось світле, добре, а дорослих на годину відволікти від нелегких проблем.

Гоголівців гостинно зустрічали на батьківщині видатного актора та режисера Леоніда Бикова у Черкаському та мальовничій Олександрівці, прийняли серед незліченних стелажів із книжками у Мирному, частували смачною соковитою полуницею, печивом та пірижками, випеченими руками працівників будинків культури у Райгородку, Сергіївці та Андріївці. Громада селища Маяки стала побратимом гоголівців. Кількагодинне спілкування на загальнодержавні теми про розвиток мистецтва, відродження культури та національної самосвідомості, при таманне однодумцям, народжувало нові ініціативи для подальшої співпраці.

Проїхавши тисячі кілометрів, зустрівшись із тисячами глядачів у різних містах лише за ці останні два роки, митці переконалися, що є надія на відновлення і розвиток фестивально-гастрольних стосунків між театральними колективами нашої країни. Отож, до зустрічей!